

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02M066V03101	Orientación e Función Titorial	1c	3.5
P02M066V03102	Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario	1c	4.5
P02M066V03103	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos	1c	4.5
P02M066V03104	Sistema Educativo e Educación en Valores	1c	3.5
P02M066V03213	A Educación Física na Educación Secundaria	1c	8
P02M066V03214	A Didáctica da Educación Física: Deseño e Desenvolvemento do Curriculo	2c	6
P02M066V03215	A Didáctica da Educación Física: Elementos Curriculares	2c	6
P02M066V03216	Innovación Docente e Iniciación á Investigación Educativa na Educación Física	1c	6
P02M066V03301	Prácticas Externas	2c	12
P02M066V03401	Traballo Fin de Máster	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS

Orientación e Función Titorial

Materia	Orientación e Función Titorial			
Código	P02M066V03101			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3.5	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento				
Coordinador/a	de la Fuente Fernández, María Adoración			
Profesorado	de la Fuente Fernández, María Adoración Domínguez Pérez, María Teresa			
Correo-e	delafuente@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	A materia «Orientación e Función Titorial», está integrada no módulo común do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido curricular desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudiante «futuro docente» ó tratar de situar os procesos de orientación e titoría na labor educativa diaria, así como establecer planes e programas de acción titorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente persoalizado en colaboración cos equipos docentes, estudiantes e familias.			

Competencias

Código

B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplícalaa aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construcción dun futuro sustentable.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
B11	Desenvolver as funcións de titoría e orientación dos estudiantes de maneira colexiada.
B13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, titoría e orientación académica e profesional.
C10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
C12	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.
C25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.

- D2 Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
- D3 Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender os conceptos de orientación e de titoría así como as súas relacións coa función docente.	B1 B11 B13	C7 C25	D1
Valorar a importancia da orientación e da titoría no ensino en secundaria.	B1 B13	C7 C10	
Sensibilizar ó profesorado da necesidade de participar activamente na orientación e titoría sistemática dos seus alumnos/as.	B11	C25	D3
Coñecer as principais referencias lexislativas relacionadas coa orientación e a tutoría.	B4 B13	D1 D2	
Comprender a organización e a estructura do Plan de Acción Titorial para un centro de enseñanza.	B1 B6 B11		
Delimitar as funcións, tarefas, contidos e destinatarios da intervención titorial.	B11 B18		
Coñecer algunas técnicas e instrumentos de traballo a emplegar na realización da labor titorial.	B6	C7 C12	
Informar e asesorar ás familias respecto do proceso de ensiño-aprendizaxe dos seus fillos así como a orientación persoal, académica e profesional que precisen.		C10 C12	D3
Dispoñer de habilidades sociais e ser capaz de aplicar estratexias para a resolución de conflictos.	B18		D3
Ser capaz de abordar e resolver problemas de disciplina na aula.	B7 B9 B18		
Ser quen de promover e manter a comunicación coa familia e o entorno.		C10 C12	
Ser capaz de diseñar e aplicar programas de atención ó alumnado e á diversidade, así como de apoyo ás familias.	B7	C4 C10	D1 D2

Contidos

Tema
1.- Bases conceptuais do ámbito disciplinar.
2.- Bases lexislativas da orientación e función tutorial.
3.- Diagnóstico, prevención e intervención nas dificultades de aprendizaxe e da atención á diversidade.
4.- Programas e estratexias de intervención para a atención á diversidade.
5.- Medidas de atención á diversidade e adaptacions curriculares.
6.- Deseño e desenvolvemento do Plan de Acción - Titorial. Estratexias e técnicas de orientación na tutoría.
7.- A participación das familias en centros e a súa orientación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	24	36
Resolución de problemas	4	30	34
Traballo tutelado	1	13.5	14.5
Outros	0	2	2
Actividades introductorias	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descripción

Lección maxistral	Aportacións teóricas.
Resolución de problemas	Realización de exercicios.
Traballo tutelado	Traballos da materia.
Outros	Dossier.
Actividades introductorias	Actividades introductorias.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	O estudiante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudiante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas	Probas que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver (reais ou simuladas). Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia	40	B1 B4 B7 B11 B13 B18	C25	D1 D2
Traballo tutelado	Documento elaborado polo estudiante que recompila información e competencias adquiridas no proceso de formación. Formato de traballo valorando a presentación, estrutura, calidad do contido, orixinalidade, innovación, actualización documental, e entrega en prazo.	40	B1 B4 B6 B11	C4 C7 C10 C12	D1 D2
Outros	Participación directa nas clases. Asistencia e participación.	20	B4	C4	D2 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para acadar unha avaliación continua positiva, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todo o alumnado unha asistencia presencial dun mínimo do 80% das sesións (admisible a falta do 20% das horas) ademais da realización e entrega de tarefas ponderables.
- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados o primeiro día de clase coa presentación do programa da materia. É necesario respetalos estrictamente para ser cualificados na avaliación continua.
- O alumnado que non obteña unha evaluación coa positiva sobre os parámetros expostos anteriormente, poderá presentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais) sobre todos os contidos traballados. Esta proba estará basada na rigurosidade e profundización dos coñecementos e competencias acadadas polos alumnos/as na materia e terá una ponderación de 10 puntos (100% de la nota final). Esta proba terá dúas partes : parte A e parte B correspondentes á docencia impartida por cada unha das dúas profesoras. Correspondelle un 50% a cada parte; debendo obter un 25% en cada unha delas para aprobar a materia

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Innovación Docente e Iniciación á Investigación Educativa na Educación Física/P02M066V03216
Prácticas Externas/P02M066V03301

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
  - 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
  - 3) Actitude favorable, receptiva e participativa para a aprendizaxe.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario

Materia	Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario			
Código	P02M066V03102			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descritores	Creditos ECTS 4.5	Sinale OB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo			
Profesorado	González González, Salvador Guillermo			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	A presente materia ten un carácter básico e común para todas as especialidades do posgrao de Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Sitúase no primeiro cuatrimestre do primeiro curso e facilita a comprensión das chaves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos físicos e psicolóxicos (**cognición, lingüaxe, personalidade, etc.) ao longo do período da adolescencia. Estes coñecementos son fundamentais na formación de mestres da etapa secundaria xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento dos adolescentes a través dunha idónea planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Competencias

Código

B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes e profesionais do centro.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construcción dun futuro sustentable.
B8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudiante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
C1	Coñecer as características dos estudiantes, os seus contextos sociais e motivacións.
C2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudiantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.
C3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C5	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Coñecer e comprender os procesos de desenvolvemento adolescente e expor estratexias educativas e psicosociais para a súa promoción.	B3 B7 B8 B9	C1 C2 C3
Comprender os procesos de interacción educativa na aula e os procesos cognitivos, metacognitivos e afectivo-motivacionais que subxacen á aprendizaxe, e planificar e aplicar estratexias para a súa promoción.	B3 B8 B9	C2 C5
Deseñar propostas de actuación educativa para alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, acordes coa organización do centro docente.	B3 B7 B8 B9	C4 C5 C9

Contidos

Tema

1. FUNDAMENTOS DO COMPORTAMENTO HUMANO, DESENVOLVIMENTO E EDUCACIÓN	Conceptos de desenvolvemento, factores, teorías.
2. PSICOLOXÍA EVOLUTIVA	2.1. Cambios corporais e desenvolvemento na adolescencia. 2.2. Desenvolvemento cognitivo na adolescencia. 2.3. Desenvolvemento afectivo-social na adolescencia.
3. PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	3.1. Enfoques conductuales da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.2. Enfoques cognitivos e socio-culturais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.3. Factores intrapersonales da Aprendizaxe: procesos e estratexias de aprendizaxe, motivación educativa, autoconcepto e procesos metacognitivos. 3.4. Factores Inter persoais da Aprendizaxe: a interacción alumno-alumno e a interactividade profesor-alumnos.
4. DIFICULTADES DA APRENDIZAXE E INTERVENCIÓN PSICOEDUCATIVA	Descripción, avaliación e intervención.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	8.5	0	8.5
Traballos de aula	12	82	94
Exame de preguntas obxectivas	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Lección maxistral	Exposición por parte das profesoras dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudiante
Traballos de aula	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto de maneira individual como grupal, baixo a dirección das docentes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Traballos de aula	Actividades de Aula.

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Traballos de aula	Actividades e prácticas a resolver en clase.	70	B3 B7 B9	C1 C2 C3 C4 C5 C9
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas sobre os contidos do temario	30	B3 B7 B8 B9	C1 C2 C5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este mestrado ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obligatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos do 80% estando admitido faltar ao 20 % da presencialidade.

Para superar a materia será preciso que os estudiantes obteñan tanto en próbaa tipo test como nos traballos de aula como mínimo un 50% da cualificación nese apartado. O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do máster para os exames oficiais. Esta proba suporá o 100% da nota final. Os pormenores e características da devandita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

Aqueles estudiantes que non superen as probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperárlas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Coll, C., **Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la Educación Secundaria.**, Graó, 2010

Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps.), **Desarrollo psicológico y educación, 2. Psicología de la Educación.**, Alianza, 2001

García Madruga, J.A. y Delval, J., **Psicología del Desarrollo I**, 1^a, UNED, 2010

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación.**, Pirámide, 2002

Martín, C. y Navarro, J.I. (Coords.), **Psicología para el profesorado de Educación Secundaria y Bachillerato.**, Pirámide, 2011

Palacios, J., Marchesi, A. y Coll, C., **Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva**, Alianza, 1999

Santrock, J.W., **Psicología de la Educación.**, McGraw-Hill, 2006

Shaffer, D.R. y Kipp, K., **Psicología del Desarrollo. Infancia y Adolescencia**, 7^a, CENGAGE Learning, 2007

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos

Materia	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos			
Código	P02M066V03103			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Blanco Pesqueira, Antonia			
Profesorado	Blanco Pesqueira, Antonia			
Correo-e	ablancop@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	<p>O Máster de Educación Secundaria obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas da Universidade de Vigo é de tipo profesionalizante e ten carácter oficial. Por tanto este máster, como os da súa clase, desembocará na adquisición dun título universitario da área de Educación. A formación neste máster está orientada a capacitar aos licenciados, arquitectos, **inxenieros e graduados en áreas específicas (xeografía e histórica, tecnoloxía e informática, etc.) para desenvolver o labor como profesores/as de secundaria.</p> <p>O seu contido curricular no plano de estudos agrúpase ao redor de tres módulos (común, específico e prácticum), cun total de 60 créditos anuais. A materia de Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos forma parte do módulo común, ten carácter obligatorio e conta con 4,5 créditos ECTS.</p>			

Competencias

Código

B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplícaloa aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B5	Contextualizar o currículo que se va a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construcción dun futuro sustentable.
B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, Enriquecendo a súa formación.
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.

C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
C13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
C17	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
C18	Coñecer os desenvolvimentos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
C19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
C20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
C22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
C23	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar e promover modelos de liderado democráticos	B3 B6 B7 B16	C9	D2 D3
Ser capaz de promover o traballo en grupo	B16	C9	D3
Deseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación que permitan adaptar o currículum oficial ao contexto sociocultural	B2 B3 B4 B5 B7 B18	C4 C13 C19 C27	D1 D2 D3
Coñecer a lexislación da educación secundaria obligatoria, bacharelato, formación profesional e ensino de idiomas.	B1 B5	C17	D1
Crear deseños curriculares segundo diferentes modelos, proxectando en cada caso a toma de decisións dunha forma auto-reflexiva e crítica.	B3 B5 B7 B10	C4 C9 C13 C17 C22 C23 C27 C31	D1 D2 D3
Programar e implementar procesos de avaliación: coñecemento e habilidade da implementación de procesos evaluativos.	B1 B3 B4 B16 B17	C4 C9 C18 C31	D1 D2 D3
Utilizar diferentes metodoloxías en función do proceso de E-A adecuando as suas características en funcións dos diferentes contextos ou situacións	B1 B2 B4 B6 B10 B17	C13 C19 C27 C31	D1 D2 D3
Construir, seleccionar e avaliar materiais didácticos adecuando estes ao saber facer do alumnado	B1 B2 B7	C13 C19 C20	D1 D2 D3
Dominar as diferentes técnicas e tipos de avaliación e responsabilizarse cos procesos avaliativos.	B2 B3 B4 B10 B18	C4 C27 C31	D1 D2 D3

Contidos

Tema

Bases conceptuais do ámbito da didáctica:	Modelos de ensinanza e de currículo. Modelos de liderazgo en educación e traballo en equipo.
Estrutura curricular e organizativa:	Lexislación educativa: Decretos do currículum. Organización académica e administrativa, e dirección.
Compoñentes didácticos e organizativos (deseño didáctico):	obxectivos, competencias, contidos, actividades, metodoloxía, principios e estratexias, recursos didácticos, organización da aula, avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe, etc.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	7	25	32
Aprendizaxe baseado en problemas	5	20	25
Prácticas autónomas a través de TIC	0	10.5	10.5
Lección maxistral	8	25	33
Traballo	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Traballos de aula	Realización de actividades na aula baixo as directrices da profesora. O seu desenvolvimento estará vinculado con actividades autónomas do estudiante.
Aprendizaxe baseado en problemas	Desenvolvemento de diferentes actividades a partir da integración de prácticas con TIC, microdeseños, análises de situación/problemas ou casos, etc.
Prácticas autónomas a través de TIC	Desenvolvemento de diferentes actividades autónomas apoiándose en medios dixitais.
Lección maxistral	Exposición oral da docente apoiada en recursos didácticos, particularmente en medios audiovisuais e TIC, así coma en diferentes estratexias dirixidas a acaptar a atención do alumnado e a motivalo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Traballos de aula	Traballos de aula Realización de actividades na aula baixo as directrices da profesora. O seu desenvolvimento estará vinculado con actividades autónomas do estudiante.
Aprendizaxe baseado en problemas	Desenvolvemento de diferentes actividades a partir da integración de prácticas con TIC, microdeseños, análises de situación/problemas ou casos, etc.
Probas	Descripción
Traballo	O alumnado deseñará proxectos educativos en función da sua etapa curricular así como área de traballo

Avaliación

	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballos de aula	Valorarase a implicación e adecuación de actividades relacionadas coa parte teoría e práctica da materia desenvolvida polo alumnado	20	B1 B2 B7 B16 B17	C13 C17 C27 D3
Aprendizaxe baseado en problemas	Valorarase o desenvolvemento de competencias a partir da integración de diversas estratexias de aprendizaxe con microdeseños, estudos de casos. *etc,	30	B3 B4 B5 B6 B10	C4 C13 C17 C22 C27 C31 D2
Traballo	Estos traballos serán supervisados polo profesorado dá o longo do seu *realización. Valorarase a calidade dos traballos e/ou proxectos realizados de forma tanto individual como en grupo	50	B3 B4 B5 B6 B7 B10 B18	C4 C9 C19 C20 C22 C31 D2 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten é de modalidade presencial e por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos para a

avalación continua é obligatoria. Esta asistencia debe de ser polo menos do 80%, estando admitido faltar o 20% sempre que estea debidamente xustificada. Os prazos para a entrega de traballos e actividades serán comunicados polos profesores. O alumnado que non supere a materia por avalación continua terá unha proba de avalación en consonancia aos contidos do programa, a data estará marcada no calendario do master

---

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica****Bibliografía Complementaria**

Medina Rivilla, A., **Elaboración de planes y programas de formación del profesorado en didácticas especiales,,** UNED, 2014

Blanco Pesqueira. A, **Didáctica Xeral e Formación do Profesorado**, S.P. U. VIGO, 2004

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Orientación e Función Titorial/P02M066V06101

Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V06104

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema Educativo e Educación en Valores**

Materia	Sistema Educativo e Educación en Valores			
Código	P02M066V03104			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descritores	Creditos ECTS 3.5	Sinale OB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Profesorado	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Correo-e	hesoto@uvigo.es			
Web	http://http://educativo95.wordpress.com			

Descripción xeral	<p>Toda práctica educativa de intervención educativa funda as súas raíces no sistema de ideas, procedementos e valores que os seus fins lle asignan. A posición dunha profesional do campo educativo que quere educar ser ter unha teoría clara e definida da educación sería tan irracional como a de aquel que quere guiar a alguéun sen saber de onde parte, por onde vai e onde se dirixe.</p> <p>Ésta é a razón pola que antes de deseñar o desenvolvimiento de calquera intervención pedagóxica, o profesorado debe ter clara unha Teoría da Educación que guíe a determinación do proceso educativo e a selección dos medios para logralo.</p> <p>Para elo, e en primeiro lugar é necesario precisar que é a Teoría da Educación, que lonxe de referirse exclusivamente a cuestións teóricas acerca da educación e polo tanto afastadas das realidades educativas, incide polo contrario en todos os aspectos propios da práctica educativa. Polo tanto, a Teoría da Educación significa coñecer para facer, saber para logo aplicar mellor as innovacións educativas i, en definitiva, para mellorar a calidade da educación.</p> <p>A continuación é obrigado determinar qué entendemos por educación, xa que ao ser un termo de uso habitual na vida cotiá porque a todas as persoas afecta de algúun modo, todo o mundo se atrevería a dar unha definición de educación.</p> <p>Ademais, existen moitos conceptos afíns á educación como formación, ensino, aprendizaxe, instrución, capacitación, que se empregan en moitas ocasións como termos similares e que deben diferenciarse para a súa correcta utilización.</p> <p>Así mesmo, a educación non se pode reducir á que é impartida na escola -Educación Formal-, xa que as persoas se educan máis alá de ella e os influxos que se reciben a partir de outros medios son tanto ou más potentes que os que proceden da escola e incluso interfieren na súa acción.</p> <p>Polo tanto, faise necesario traballar os conceptos de -Educación Non Formal-, definida como o conxunto de procesos, medios e institucións específica e diferenciadamente deseñados en función de explícitos obxectivos de formación, que non están directamente dirixidos á provisión dos graos propios do sistema educativo regrado, e o de -Educación Informal- que se referiría a aqueles procesos educativos que se producen indiferenciados de outros procesos sociais, que non foron institucionalizados nin sistematizados, que se dan no curso ordinario da vida.</p> <p>Un dos factores que influíu na crecente importancia que se lle otorgou tanto á Educación Non Formal como á Educación Informal foi o cambio nos valores defendidos pola sociedade, da defensa da virilidade ou a guerra pasouse á defensa da paz ou a tolerancia, valores nos que ata agora non educaba a escola e que a partir da transversalidade como a LOXSE e da inclusión da Educación en Valores da LOE si serían incluídos nos seus contidos.</p> <p>Tendo en conta que a saída profesional deste curso de posgrao é a de ser docente en Secundaria é polo que un bloque de contido centrarse exclusivamente no sistema educativo, co fin de introducir ao alumnado no universo da educación, prestando especial atención aos elementos que integran o sistema e ás súas funcións en relación coa acción educativa. En consecuencia consideránse os axentes socioeducativos e as súas responsabilidades pero tamén se presta especial atención a algunas institucións fundamentais como o Estado ou as Comunidades Autónomas en tanto responsables da normativa educativa, responsables da redacción e desenvolvemento da Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación. A análise da situación actual compleméntase cunha breve perspectiva histórica, considerando os retos e desafíos de futuro (LOMCE □ Lei Orgánica de Mellora e Calidade da Educación).</p>
-------------------	---

Competencias

Código

- B1 Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
- B13 Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
- B16 Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
- B18 Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
- C1 Coñecer as características dos estudiantes, os seus contextos sociais e motivacións.
- C6 Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
- C8 Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
- C9 Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
- C10 Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
- C21 Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudiantes

C30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer as características dos estudiantes, os seus contextos sociais e motivacionais.	B1	C1 C8 C10 C21 C30	D1 D2 D3
Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.	B1 B13 B16 B18	C6 C9 C10	D1 D2 D3

Contidos

Tema

Bloque temático 1. O universo educativo: concepto de educación. Os escenarios educativos (Educación Formal, Non Formal e Informal).	1.1. Concepto de educación: características xerais e diferenciadoras. 1.2. Clarificación terminoloxica. 1.3. Dimensións e piares da educación. 1.4. Os escenarios educativos: educación formal, non formal e informal. 1.5. Da escola tradicional ás escolas renovadas.
Bloque temático 2. O sistema educativo. Os axentes socioeducativos (educadores, estudiantes, familia) e a súa evolución.	2.1. O sistema educativo español. Análise histórica. LOXSE, LOCE, LOE, LOMCE. 2.2. A estrutura do sistema educativo despois da LOE. Ensinanzas obligatorias e posobrigatorias. A Educación Secundaria e o Bacharelato. A Formación Profesional. As Ensinanzas de Idiomas. 2.3. Institucións e axentes no sistema educativo. O rol do Estado e o rol das Comunidades Autónomas. Os centros educativos. Profesorado e alumnado. As asociacións escolares.
Bloque temático 3. A Educación en Valores.	3.1. Marco conceptual da Educación en Valores e Actitudes. Hacia unha convivencia pacífica. 3.2. Metodoloxía i estratexias didácticas ante os valores e as actitudes. 3.3. Avaliación de valores e actitudes. 3.4. Actitudes do profesorado ante os valores controvertidos. 3.5. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos e a Declaración dos Dereitos da Infancia: contexto de actuación para a Educación en Valores e Actitudes.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	10	15	25
Resolución de problemas de forma autónoma	6	12	18
Prácticas autónomas a través de TIC	0	14.5	14.5
Lección maxistral	12	18	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Traballos de aula	Os traballos de aula versarán sobre unha temática previamente aportada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Resolución de problemas de forma autónoma	O profesor ofertará ó alumnado unha escolma de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado con as temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios abordarase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e complemetaria á información e os contados que se desenvolvan nas clases.

Prácticas autónomas a través de TIC	Os alumnos pola súa banda, coa oportuna orientación do profesor, afondarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dun xeito moi xenérico na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamiento de estudio recorrido ós soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procura documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos bloques de contido. Neste sentido, apoiarase nas fontes e bases de datos especializadas tanto da biblioteca da nosa universidade como doutras fontes atopadas a través de internet.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ó grupo de clase polo profesor. O profesor centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estructurais que conforman o corpus cognitivo da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Lección maxistral	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumno e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que o alumno acade os obxectivos marcados para esta materia.
Traballos de aula	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumno e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que o alumno acade os obxectivos marcados para esta materia.

Avaliación

	Description	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballos de aula	Estes traballos versarán sobre unha temática previamente aportada polo profesor e consensuada co alumno/a e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.	30	B1 C8 D1 B13 C10 D2 B18 C21 D3 C30
Resolución de problemas de forma autónoma	O profesor ofertará ó alumnado unha escolma de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado con as temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios abordarase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e complementaria á información e os contados que se desenvolvan nas clases.	20	B18 C8 D1 C10 D2 C21 D3 C30
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ó grupo de clase polo profesor. O profesor centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estructurais que conforman o corpus cognitivo da materia.	50	B1 C1 D1 B13 C6 D2 B18 C9 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha calificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de evaluación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. Na segunda convocatoria avaliarase mediante un exercicio escrito.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DELORS, J., **La educación encierra un tesoro**, Santillana, 1996

PUIG, J. Mª et al., **Aprendizaje servicio: educar para la ciudadanía**, Octaedro, 2007

SARRAMONA, J., **Teoría de la educación. Reflexión y normativa pedagógica**, Ariel Educación, 2000

CARREÑO, M (edit.), **Teorías e Instituciones contemporáneas de educación**, Síntesis Educación, 2000

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

A Educación Física na Educación Secundaria

Materia	A Educación Física na Educación Secundaria			
Código	P02M066V03213			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriidores	Creditos ECTS 8	Sinale OB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Alvariñas Villaverde, Mirian			
Profesorado	Alvariñas Villaverde, Mirian			
Correo-e	myalva@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	<p>Esta materia aborda aspectos xerais relativos á evolución da educación física, aos diferentes marcos de referencia que tivo e ás variacións no seu obxecto de estudo, partindo de concepcións pasadas ata chegar aos significados e formulacións actuais da mesma. Así mesmo, e a través dunha perspectiva educativa, desenvólvese a historia desta materia no sistema educativo, estudiando como evolucionaron as intencións e funcións da educación física na escola.</p> <p>A materia supón o punto de partida para coñecer, non só o contexto histórico e conceptual, senón tamén o curricular. Deste xeito, destinaremos parte da materia ao estudo da evolución do currículo da educación física, neste caso concreto, na Educación Secundaria.</p> <p>Por outra banda, tal e como se especifica na descripción dos contidos desta materia achegada na memoria para a solicitude de verificación do título, profundaremos no traballo docente en equipo, en como se pode e debe traballar de maneira conxunta nesta etapa educativa en relación coa educación física.</p> <p>Finalmente, traballaremos con especial dedicación a atención á diversidade do alumnado, enfocada á educación física na Educación Secundaria; en primeiro lugar, profundaremos no seu coñecemento/comprendión e na variedade de colectivos que se integran dentro deste concepto, para abordar posteriormente, e de forma moito más concreta, o traballo con certos grupos de interese, realizando experiencias prácticas e de investigación.</p>			

Competencias

Código

B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplícalaa aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construcción dun futuro sustentable.

B8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudiante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que facilten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
B14	Coñecer e analizar as características históricas da profesión docente, a súa situación actual, perspectivas e interrelación coa realidade social de cada época.
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
C1	Coñecer as características dos estudiantes, os seus contextos sociais e motivacións.
C2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudiantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.
C3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacóns educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C6	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
C8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
C10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
C14	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
C15	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.
C16	Coñecer a historia e os desenvolvimentos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
C17	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
C18	Coñecer os desenvolvimentos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
C20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
C22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
C24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
C25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
C26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
C28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
C29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
C30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos disponíveis, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
O alumnado será capaz de comprender e analizar cuestións diversas derivadas do coñecemento da educación física, da súa evolución e estructuración, reflexionando sobre os significados pasados e actuais da mesma e as súas consecuencias pedagógicas e sociales.	B1 B4 B8	C6 C10 C14 C15 C16 C29	D1 D2 D3
O alumnado será capaz de coñecer a historia da educación física no sistema educativo, analizando a evolución do seu modelo curricular no ensino secundario.	B1 B2 B14	C6 C16	
O alumnado será capaz de comprender a importancia do traballo docente en equipo e de examinar diferentes técnicas de aplicación en educación física no ensino secundario.	B17	C10 C25 C26	D3

O alumnado será capaz de valorar a atención á diversidade en educación física, deseñando e executando propostas prácticas innovadoras e construtivas.	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B18	C1 C2 C3 C4 C8 C10 C14 C15 C17 C18 C20 C22 C24 C25 C26 C27 C28 C29 C30	D1 D2 D3
O alumnado será capaz de deseñar e expor en público un traballo relacionado cos contidos da materia, utilizando diferentes técnicas de procura bibliográfica e novas tecnoloxías.	B4 B17 B18	C3 C15 C20 C22 C24 C25 C26 C27 C29	D1 D2 D3
O alumnado será capaz de participar de forma activa na resolución de problemas expostos na materia.	B4 B9 B17 B18	C3 C4 C26 C27 C28 C30	D2

Contidos

Tema

BLOQUE 1.	Consideracións xerais en torno ao coñecemento da educación física; evolución e desenvolvemento das distintas concepcións e do seu obxecto de estudo. Estructuración do coñecemento sobre educación física.
BLOQUE 2.	A educación física: natureza e significado actual.
BLOQUE 3.	A educación física no sistema educativo: historia da educación física no sistema educativo e evolución das funcións da educación física escolar.
BLOQUE 4.	Evolución do modelo curricular da educación e da educación física escolar: marco curricular da educación física no ensino secundario.
BLOQUE 5.	O profesorado, traballo docente en equipo. A atención á diversidade do alumnado. Procedementos e técnicas específicas para o traballo en educación física no ensino secundario.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	8	10	18
Prácticas autónomas a través de TIC	0	20	20
Traballo tutelado	8	15	23
Estudo previo	0	25	25
Prácticas de campo	8	10	18
Traballos de aula	8	20	28
Lección maxistral	7	20	27
Traballo	0	30	30
Presentación	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descripción

Resolución de problemas	Durante as clases presenciais e tamén a través da plataforma realizaranse pequenos exercicios
Prácticas autónomas a través de TIC	A través da plataforma virtual o alumnado terá acceso a algúns documentos da materia así como a un espazo para realizar tutorías virtuais e desenvolver actividades se así se expuxesen
Traballo tutelado	Elaborase en grupo ou de forma individual un documento sobre a temática da materia. O seguimento dos traballos será realizado a través das titorías que poderán ser individuais ou grupais dependendo do número de estudiantes matriculados/as
Estudo previo	Búsqueda, lectura e trabajo de documentación previo ás clases, realizado de manera autónoma
Prácticas de campo	Experiencias prácticas relacionadas coa materia, para ter coñecemento da realidade social e humana que o marco teórico non pode dar
Traballos de aula	Baixo a supervisión da docente, o alumnado desenvolve exercicios na aula
Lección maxistral	Parte dos contidos da materia serán expostos en forma de lección maxistral por parte da profesora. Tamén o alumnado pode usar esta metodoloxía.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Resolución de problemas	TUTORÍAS DA DOCENTE E AULA
Prácticas autónomas a través de TIC	TUTORÍAS DA DOCENTE
Traballo tutelado	TUTORÍAS DA DOCENTE
Traballos de aula	TUTORÍAS DA DOCENTE E AULA

Avaluación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas	Participación activa e resolución de exercicios/problemas expostos en clase	15	B1 B4 B7 B8 B9 B17 B18	C3 C6 C8 C10 C14 C16 C17 C18 C26 C27 C30	D1 D2 D3
Prácticas autónomas a través de TIC	Participación a través da plataforma se se expuxese o caso, se non, este 10% incluiríase no apartado de resolución de problemas en clase	10	B4 B17 B18	C3 C15 C20	D1 D2 D3
Prácticas de campo	Experiencia práctica para ter coñecemento da realidade social	20	B3 B6 B7 B8 B9 B17	C1 C2 C4 C17 C20 C24	D2
Traballos de aula	Desenrolo de exercicios ou proxectos baixo a supervisión da docente	15	B2 B3 B4 B6 B7 B14 B17	C3 C4 C17 C18 C20 C25 C28 C29	D1 D3
Traballo	Realización dun traballo relacionado cos contidos da materia	30	B4 B17	C22 C29	D2
Presentación	Exposición dun traballo en público	10		C17 C29	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación **continua** implica a asistencia a un 80% das clases. As persoas que superen esta porcentaxe serán avaliadas segundo se define no paso 7 (avaliación):

Apartado A: participación activa e exercicios en clase (15%) + prácticas a través das TIC (10%) + traballos de aula (15%) + prácticas de campo (20%) = **60%**.

Apartado B: execución do trabalho (40%) e exposición do mesmo(10%) = **40%**.

A avaliación **final** faise se non se acadou o 80% da asistencia presencial ou non se asistiu a clase. Nestes casos, a parte A será un exame sobre os contidos da materia (50%) e a parte B é un traballo proposto pola docente (50%). O alumnado ha contactar coa docente para ter información sobre o tipo de traballo a realizar. Este tipo de avaliación será tamén empregada para a **segunda convocatoria**.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Cómpre aprobar o apartado A e o B para superar a materia en calquera das convocatorias (acadar polo menos 2,5 en cada parte).

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web do máster:

http://mpe.uvigo.es/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=170&lang=es

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gomez, H., **Educación Física y atención a la diversidad**, La tierra hoy, 2009

Hernández Alvarez, J. L., Velázquez Buendía, R., y Aguado, R., **La educación física a estudio: El profesorado, el alumnado y los procesos de enseñanza**, Graó, 2010

Jiménez Martín, P. J., **Manual de estrategias de intervención en actividad física, deporte y valores**, Síntesis, 2008

Ureña, F., **La educación física en secundaria basada en competencias**, INDE, 2010

Bibliografía Complementaria

Prades, J. y Oriol, M., **Los retos del multiculturalismo: en el origen de la diversidad**, Encuentro, 2009

Toconás, S. G., **Contribuciones para una epistemología de la educación física**, 2010

Recomendación

Materias que continúan o temario

A Didáctica da Educación Física: Deseño e Desenvolvemento do Curriculo/P02M066V03214

A Didáctica da Educación Física: Elementos Curriculares/P02M066V03215

Prácticas Externas/P02M066V03301

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Innovación Docente e Iniciación á Investigación Educativa na Educación Física/P02M066V03216

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V03103

DATOS IDENTIFICATIVOS**A Didáctica da Educación Física: Deseño e Desenvolvemento do Curriculo**

Materia	A Didáctica da Educación Física: Deseño e Desenvolvemento do Curriculo			
Código	P02M066V03214			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Barcala Furelos, Roberto Jesús			
Profesorado	Barcala Furelos, Roberto Jesús			
Correo-e	roberto.barcala@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral				

Competencias

Código

B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplícalaa aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B5	Contextualizar o currículo que se va a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
B12	Participar na avaliación, investigación e innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
C7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, titoría e orientación académica e profesional.
C17	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
C20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
C21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudiantes
C26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
C28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
C30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.

D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Agárdese a adquisición de competencias básicas, xerais , específicas e transversais para o desenvolvemento da labor docente na Educación Física.	B1 C7 D1 B2 C17 D2 B3 C20 D3 B4 C21 B5 C26 B9 C27 B12 C28 B16 C30 B17 B18

Contidos

Tema	Concepto de currículo Componentes do currículo en educación física
Currículo educativo. Concepto e partes que o conforman no ámbito da educación física.	Concepto de currículo Componentes do currículo en educación física
Organización curricular. Elementos fundamentais e estructuración na programación.	Organización curricular Elementos curriculares

Programar na educación física. Dende o deseño ata a aplicación.

Programar na educación física. Dende o deseño ata a aplicación.	A programación na educación física. Como deseñar unha programación.
---	--

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	30	60	90
Seminario	15	30	45
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Traballo	14	0	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Traballo tutelado	Os traballos tutelados serán consistirán na explicación presencial e proposición de situacións, casos e tarefas vinculada aos contidos da materia, na que o alumnado deberá desenvolver as súas competencias académicas para realizarlos.
	Os resultados de aprendizaxe, vincularanse a conceptualización dos elementos curriculares, a súa evolución e a aplicación no eido da educación física.
Seminario	Proporánse seminarios por cada bloque de contidos da materia, na que o alumnado deberá participar activamente. Os resultados de aprendizaxe vincularanse ao dominio dos elementos curriculares na educación física e a súa integración na práctica educativa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Seminario	Traballo en seminario os contidos da materia
Traballo tutelado	Traballos tutelados de cariz autónomo.

Avaluación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Presentación nos plazos. Contido adecuado. Calidade académica	40	B1 C7 D1 B2 C17 D2 B3 C20 D3 C30

Seminario	Asistencia	20	B1 B2 B3	C7 C17 C20 C30	D1 D2 D3
Exame de preguntas obxectivas	Exame oral sobre preguntas vinculadas ao traballo práctico en debate tras a exposición	40	B1 B2 B3	C7 C17 C20 C30	D1 D2 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Mismos criterios en todas as convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Barceló Sansó, Tomeu, **Programación didáctica en Educación Física**, Síntesis, 2016

Bibliografía Complementaria

SPORTDISCUS,

SCOPUS,

PUBMED,

Barcala R., Abelairas C., Gil P., **DIDACTICA DE LA EDUCACION FISICA EN EDUCACION INFANTIL**, Síntesis, 2016

Recomendacións

Outros comentarios

Asistir as titorías e realizar as lecturas recomendadas

DATOS IDENTIFICATIVOS

A Didáctica da Educación Física: Elementos Curriculares

Materia	A Didáctica da Educación Física: Elementos Curriculares			
Código	P02M066V03215			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descriidores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Pazos Couto, Jose Maria			
Profesorado	Pazos Couto, Jose Maria			
Correo-e	chema3@gmail.com			
Web				
Descripción xeral				

Competencias

Código

C20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
C21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudiantes
C23	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
C25	Analizar criticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
C30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Adquirir a capacidade para desenvolver con éxito todos os aspectos relacionados coa a Educación Física nas etapas de ESO e Bacharelato	C20 C23 C30
Coñecer en profundidade o currículum da Educación Física en ESO e Bacharelato e todos os seus componentes	C20 C23
Coñecer os diferentes tipos de clasificación e elaboración de tarefas en Educación Física para ESO e Bacharelato	C21 C23 C31
Coñecer e recoñecer os diferentes estilos de ensino en Educación Física	C20 C21 C25 C30 C31

Aprender a adoptar o estilo de ensino necesario para cada situación/contexto de aula de Educación Física	C20 C23 C30	D2 D3
Valorar e coñecer os diferentes tipos de avaliação en Educación Física e ser capaz de aplicar cada un dos tipos de avaliação en función de cada contexto	C21 C23 C25	D2

Contidos

Tema

Bloque 1	Os obxectivos en E.F. Tarefas do profesorado vinculadas aos obxectivos. A elección de obxectivos en E.F., a súa formulación e clasificación. Taxonomía de obxectivos e o seu valor didáctico; Taxonomía do ámbito motor: aplicacións prácticas para o desenvolvemento do proceso de ensino-aprendizaxe en E.F.
Bloque 2	Os contidos en E.F. Evolución dos contidos na E.F. Factores da súa evolución; Valor e tratamiento educativo das correntes orixinadas. Tipos de contidos. Tarefas do profesor vinculadas aos contidos; selección e formulación
Bloque 3	As actividades en E.F.: do exercicio á tarefa. Función das actividades: a análise das tarefas. Selección das tarefas. Presentación das tarefas; estratexias na práctica. Aspectos a considerar na aprendizaxe das tarefas motrices: a transferencia, a motivación, o feedback e o coñecemento de resultados.
Bloque 4	Os estilos de ensino en E.F.: Evolución e perspectivas. Os estilos de ensino no ámbito da E.F.
Bloque 5	A avaliação da E.F.: Evolución e caracteres. A avaliação en E.F. desde a perspectiva constructivista. Finalidades, medios e instrumentos de avaliação en E.F. As diferentes clases de avaliação

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	12	18	30
Actividades introductorias	10	20	30
Prácticas autónomas a través de TIC	0	14	14
Presentación	1	0	1
Lección magistral	30	15	45
Autoavaliación	1	1	2
Resolución de problemas	5	5	10
Trabajo	9	9	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Traballos de aula	Ao longo do curso o alumno desenvolverá diferentes traballos de aula, relacionandos cos aspectos da materia
Actividades introductorias	Para ubicar ao alumnado nos contidos da materia, e analizar o coñecementos previos con que parte o mesmo.
Prácticas autónomas a través de TIC	Utilizarse a plataforma fajitic, para propoñer ao alumnado exercicios complementarios co desenvolvemento da materia.
Presentación	Exposición na aula de traballos de aula
Lección magistral	Utilizarse de forma activa para facer chegar ao alumnado alguns dos contidos da materia.

Atención personalizada

Probas	Descripción
Autoavaliación	O alumnado irá avaliando dirriamente o seu proceso e poderá ir comprobando en que medida vai acadando as prendizaxes requeridas nesta materia
Resolución de problemas	A través de diferentes dinámicas plantexaremos problemas e dificultades que o alumnado deberá ir resolvendo e debatindo posibles solucións aos problemas que se van propoñendo.
Trabajo	Deberá entregarse e exporse un trabalho ao final da materia

Avaliación

	Description	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballos de aula	Solicitaranse diferentes traballos de aula, no horario presencial.	30	C23 C31
Lección maxistral	Examen escrito, sobre os contidos da materia	30	C21 C25 C30
Autoavaliação	Autoavaliação do alumnado sobre os coñecementos adquiridos e sobre todo o que abarca o desenvolvemento da materia.	10	C23 C31
Resolución de problemas	Resolución de supostos prácticos relacionados coa materia.	30	C20 C25 C30 C31

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na segunda convocatoria manteranse as cualificacións das partes da materia superada. E para as restantes partes realizarase un examen escrito.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arufe, V., **La Educación Física en la sociedad actual: claves para el éxito docente.**, Wanceulen, 2009

Castejon, J., **Evaluación e programas en ciencias de la actividad física: Una interpretación de la evaluación.**, Sintesis, 2007

Bibliografía Complementaria

Contreras, O., & Cuevas, R., **Las competencias básicas desde la Educación Física**, Inde, 2011

Del Valle, S., & Garcia, M. J., **Como programar en Educación Física paso a paso.**, Inde, 2007

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

Innovación Docente e Iniciación á Investigación Educativa na Educación Física

Materia	Innovación Docente e Iniciación á Investigación Educativa na Educación Física			
Código	P02M066V03216			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Cancela Carral, José María García Soidan, José Luís			
Profesorado	Cancela Carral, José María García Soidan, José Luís			
Correo-e	chemacc@uvigo.es jlsoidan@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descripción xeral	Análise do método científico e da súa aplicación na innovación e investigación da educación física			

Competencias

Código

B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, Enriquecendo a súa formación.
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de desenvolver habilidades de liderado, relación inter persoal e traballo en equipo

B3
D3
B16

Ser capaz de identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.	B1 B2 B3 B12 B16 B18	D1
Ser capaz de coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas.	B1 B2 B3 B12 B16 B18	D1 D3
Ser capaces de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.	B1 B2 B3 B12 B16 B18	D1 D3
Ser capaz de utilizar bibliografía y herramientas de búsqueda de recursos bibliográficos generales y específicos, incluyendo el acceso a internet.	B1 B2 B3	D1
Ser capaz de potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e *pluridisciplinarios.	B1 B2 B3	D3

Contidos

Tema

Tema 1. A investigación educativa e a innovación 1.1. Os procedementos e secuencias a seguir docente. O profesor e os fundamentos da 1.2. O docente como axente reflexivo e crítico. investigación científica/innovación docente para a mellora da práctica.

Tema 2. A investigación educativa como mellora do proceso de ensinanza-aprendizaxe. As súas aportacións. 2.1 Problemas e obxectivos da investigación/innovación. 2.2. As referencias bibliográficas. 2.3. Análise e valoración de proxectos de investigación e innovación.

Tema 3. Deseño e desenvolvemento de propostas de investigación e innovación na ensinanza-aprendizaxe da educación física. 3.1. Os deseños da investigación. 3.2. Hipótese e variables. 3.3. A mostra. 3.4. Os datos. 3.5. Os resultados.

Tema 4. A función investigadora do docente e a organización de formación permanente no ámbito da educación física e do deporte. 4.1. Necesidades 4.2. Estratexias

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	50	0	50
Traballos de aula	100	0	100

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Lección maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo *estudiante.
Traballos de aula	Desenvolverse supostos prácticos sobre os contidos impartidos na clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Traballos de aula	O alumno recibirá atención individualizada no horario de titorías establecido a tal fin durante o presente curso académico. Para a consulta do seu horario de titorías e lugar das mesmas deberase consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do deporte. (http://fccccd.uvigo.es/gl/)

Avaliación

Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
-------------	---------------	---------------------------------------

Traballos de aula	Traballos desenvolvidos en clase	100	B1	D1
			B2	D3
			B3	
			B12	
			B16	
			B18	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Será imprescindible superar os diferentes traballos para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sierra, R., **Tesis doctorales y trabajos de investigación científica**, 1ª, Paraninfo, 1996

Icart, M., Fuentelsaz, C., Pulpón, A, **Elaboración y presentación de un proyecto de investigación y una tesina**, 1ª, Universitat de Barcelona, 2001

Monelgal, M., **Introducción al SPSS: Manipulación de datos y estadística descriptiva**, 1ª, Universitat de Barcelona, 1999

Bibliografía Complementaria

Sierra, R., **Técnicas de investigación social.**, 1ª, Paraninfo, 1988

Norman G., Streiner D, **Bioestadística**, 1ª, Mosby/Doyma, 1996

Blaxter, L., Hughes, C., Tight,, M., **Como se hace una investigación**, 1ª, Gedisa, 2000

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

Prácticas Externas

Materia	Prácticas Externas			
Código	P02M066V03301			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descritores	Creditos ECTS 12	Sinale OB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinador/a	Garrido González, Josefa			
Profesorado	Garrido González, Josefa			
Correo-e	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://http://mpe.uvigo.es/index.php?option=com_content&view=article&id=24&Itemid=140&lang=es			
Descripción xeral	As prácticas externas están orientadas a completar e reforzar as competencias asociadas ao título. Realizaranse nunha contorna laboral e profesional real relacionado con algún dos ámbitos da Educación.			

Competencias

Código

B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes e profesionais do centro.
B5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, Enriquecendo a súa formación.
C28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
C29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
C30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando errores lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia	B3	C28	D1
O alumnado será quen de planificar e avaliar materias correspondentes á especialización.	B5	C29	D2
	B6	C30	D3
	B10	C31	
	B12		
	B16		

Contidos

Tema

Deseño de materias da especialidade

Elaboración de materiais e actividades

Aplicación de técnicas e estratexias de aprendizaxe en distintas etapas e cursos.

Analise da práctica educativa

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas externas	150	0	150
Informe de prácticas externas	0	150	150

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Prácticas externas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria. A titorización será levada a cabo por un docente do centro e un docente da universidade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Prácticas externas	O alumnado terá dous titores ou titoras que o apoiarán nesta materia. Un tutor/a no centro de prácticas e un tutor/a na universidade que será o seu tutor/a de PAT

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Prácticas externas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria. RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen refelxionar sobre a súa práctica docente así como proponer accións de mellora	50	B3 B5 B6	C28 C29 C30	D1 D2 D3
Informe de prácticas externas	Elaboración dunha memoria de prácticas na que se explique o paso polo centro de prácticas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen refelxionar sobre a súa práctica docente así como proponer accións de mellora	50	B3 B5 B6 B10 B12 B16	C28 C30 C31	D1 D2 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado debe superar as dúas pares das prácticas para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica****Bibliografía Complementaria**Feliz, T. y Ricoy, M.C., **La formación inicial de los profesores de secundaria.**, Sanz y Torres., 2008González, M. T., Escudero, J. M., Nieto, J. M. y Portela, A., **Innovaciones en el gobierno y la gestión de los centros escolares.**, Síntesis, 2011Marco, B., **Competencias Básicas: Hacia un nuevo paradigma educativo**, Narcea, 2008Perrenoud, Ph, **Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar**, Grao, 2007Perrenoud, Ph, **Diez nuevas competencias para enseñar**, Grao, 2004

Sierra, B. y Pérez Ferra, M, **La comprensión de la relación de la teoría-práctica: una clave epistemológica de la didáctica**. Revista de Educación, 2007

Latorre, A., **La investigación-acción. Conocer y cambiar la práctica educativa**, Grao, 2007

Recomendación

Materias que continúan o temario

Traballo Fin de Máster/V02M066V06401

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Servizos/V02M066V06226

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V06102

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/V02M066V06103

Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional/V02M066V06227

A Formación Profesional/V02M066V06225

Orientación e Función Titorial/V02M066V06101

Sistema Educativo e Educación en Valores/V02M066V06104

DATOS IDENTIFICATIVOS

Traballo Fin de Máster

Materia	Traballo Fin de Máster			
Código	P02M066V03401			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Experimentais. Educación Física			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinador/a	Garrido González, Josefa			
Profesorado	Garrido González, Josefa			
Correo-e	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://mpe.uvigo.es			
Descripción xeral	Materia orientada á realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenvolvemento orixinal nalguna das liñas do módulo específico do máster, e estará relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario.			

Competencias

Código

B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
C24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
C26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
C29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe.	B12 B17	C24 C26 C27 C29	D1 D2
O alumnado será quen refelxionar sobre a súa práctica docente así como propor accións de mellora	B6 B12	C26 C27	D1 D2

Contidos

Tema

Elaboración de un traballo de investigación no
ámbito da educación secundaria

Planificación	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	1	0	1
Traballo tutelado	10	139	149

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	Descripción
Presentación	Realizarase por cada alumno ou alumna diante dun tribunal composto por 3 profesores do itinerario/especialidade correspondente ou do módulo común. A súa exposición será apoiada cos medios informáticos, audiovisuais, multimedia/etc. oportunos, cunha duración entre 10 y 15 minutos e posteriormente o tribunal formulará ao alumno as cuestións que considere oportunas.
Traballo tutelado	Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenrollo orixinal nalgúnha das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario. Encamiñarase ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obligatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.

Atención personalizada	Metodoloxías	Descripción
Traballo tutelado		

Avaliación	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	Será realizada por cada alumno ou alumna diante dun tribunal composto por 3 profesores do itinerario/especialidade correspondente ou do módulo común. A súa exposición será apoiada cos medios informáticos, audiovisuais, multimedia/etc. oportunos, cunha duración entre 10 y 15 minutos e posteriormente o tribunal formulará ao alumno as cuestións que considere oportunas.	70	C24 D1 C26 D2 C29

RESULTADOS DE APRENDIZAXE:

- O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización.
- O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe.
- O alumnado será quen refexionar sobre a súa práctica docente así como proponer accións de mellora

Traballo tutelado	Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenrollo orixinal nalgunha das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario. Encamiñarase ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obrigatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.	30	B6 B12 B17	C24 C26 C27	D1 D2 C29
RESULTADOS DE APRENDIZAXE:					
<p>-O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización.</p> <p>-O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe.</p> <p>-O alumnado será quen refelxionar sobre a súa práctica docente así como proponer accións de mellora</p>					

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

Informe da titora ou titor da Universidade : Calidade do documento escrito: 30% da cualificación final.
Comisión para xulgar o Traballo Fin de Mestrado : Presentación e defensa do TFM: 70% restante***

- Calidade do documento escrito
- Pertinencia do contido exposto.
- Calidade da presentación oral.
- Capacidade para a súa defensa.
- Grao de resolución manifestado.
- Adecuacións do recursos e medios empregados na presentación, incluído o uso das TIC.

** *Será necesario obter unha puntuación mínima de 3,5 puntos sobre 7 puntos neste apartado para obter unha avaliação positiva global.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

- APA, **Manual de Publicaciones de la American Psychological Association**, 3ª, Manual Moderno., 2010
- Feliz, T., Ricoy, M. C. et al., **The software for the content analysis: wrong, technical and artistic uses. Beyond Text: Video and other Medium Use in Qualitative Research (pp. 103-120)**, 2012
- Hernández, R., Fernández, C. & Baptista, P., **Metodología de la investigación**, McGraw-Hill., 2006
- Flick, U., **Introducción a la investigación cualitativa**, Morata., 2004
- Mcmillanm, J. y Shumacher, S., **Investigación educativa una introducción conceptual.**, Pearson., 2005
- Ricoy, M.C., **Consideraciones sobre la construcción de los instrumentos de recogida de información en la investigación educativa.**, Guadalbullón, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102

Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular/P02M066V06106

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V06103

Formación Académica e Profesional/P02M066V06254

A Atención á Diversidade e a súa Intervención/P02M066V06252

A Convivencia nos Centros de Secundaria e o Traballo dende Departamento de Orientación/P02M066V06253

A Innovación e a Investigación Educativa como Factores para a Mellora e o Asesoramento Escolar/P02M066V06107

Orientación Base Legal, Composición, Planes e Programas/P02M066V06105

Orientación e Función Titorial/P02M066V06101

Prácticas Externas/P02M066V06301

Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V06104
